

KÖZMŰVELŐDÉS

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 ft. Félévre 2 " " Negyedévre 1 " "</p>	<p>A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják.</p>	<p>A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztő-égnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.</p>
--	--	---

A víz és a lég hatalma.

II.

Multkori cikkem befejezéseül megígértem tisztelt olvasóimknak, hogy a víznek hatalmas működéséről még többet fogok felemlíteni, azt ezen alkalommal meg is teszem a következőkben:

A föld történelme elég példát mutat arra nézve, hogy egész kontinenseknek nagy területei a víz hatalmas befolyása alatt is lényegesen átalakultak.

Igy alakulhatott meg az Apenninek lábánál elhuzódó Subapenninek domblánczolata is a neogenkört korában az akkor nagyobb kiterjedésű tenger hullám torlása és a béczezekről lezuhanó vizek hatásai alatt.

A szárazföld felszínén levő folyók és tavakon kívül még igen számosak a földalattiak is, melyek nemcsak titokteljes járáások és rejtélyes működések által vonják magukra a természetbúvár figyelmét, hanem mint a föld felületét változtató tényezők is tekintetbe veendőek.

Azon tájokon t. i. hol a földrétegeket tágas és mély üregek szeldelik, leginkább a mészköves vidékeken a víz néha elég nagy mennyiségben gyűl össze, ugyanmilyra hogy valószínűs földalatti folyókat képes alkotni. Ezen földalatti vizek működése tökéletesen megegyez a föld-fölöttiekével. Ezen folyóknak is meg vannak zuhatagjaik, kanyargásaik és szigeteik; ezek is kivágják ésáradványokkal borítják el a medröktől szolgáló sziklákat; ezek is áradnak és apadnak.

Ott, hol ilyen földalatti barlangokbau a repedések nagy számmal és a sziklák csekély tömötséggel vannak, a folyó lassanként öblös üregeket váj magának, ezeknek felső padlása beszakad, s a víz homokszemenként el-hordogatja s napvilágra hozza a föld belsejében elrejtett kőzet tömegeket.

Ilyen beszakadások maguk fölött gyakran más üregeket hagynak, hová ezután a felső rétegek omlanak s a víz az omladékhalmazt kitakarítja.

Igy származnak a rejtett patakok fölött kut vagy töbör-féle nyílások, melyeken át némelykor a túlaradt vizet, mint valami kút fenekén megjelen-ni látjuk. Igy például a Recca, mely Triesztől keletre a Karszt fensik alatt foly, nem mindig fér el földalatti esatornáiban, és Schmidl tudós a Terbich melletti töbörben egészen 119 méternyi magasságra látta felemelkedni. Ilyen a vizaknai, ugynevezett „viszhang“ felhagyott sóbánya ürege, mely a közelmúltban a földalatti víznek emelkedését és hatását megmutatta és Vizaknának ezutáni sorsát talán már jelezte. . .

Kömmen felfoghatjuk, hogy ily felemelkedő víztömeg nyomása képes a hegy belsejében roppant sziklaoldalakat is szétszakasztani s ekként a földalatti folyók útját s ezzel összefüggésben néha a föld felületének alakzatát bárasak kis területre nézve is megváltoztatni.

A mint a folyóvizek és tavak a hegyeken és lapályokon működnek, épen ugy működnek a tengerek is. midőn a mély földeken, tengerpartokon és saját mélységeikben lényeges változásokat idéznek elő.

A tenger áramlásai átszeldelik a tenger fenekét s a földanyag el- vagy felhordása által nagy horderejű változásokat képesek létre hozni ugyan; de feltűnőbbben és azoknál összehasonlíthatlanul befolyásosabb a tenger hatása, melyet a partok alakzataira gyakorol. Meredek sziklapartok a hullámok által alámosatnak és bedőlnek, a tenger vize megtámadja a szétomlott szirteket s darabjait ide-oda mozgatva, roppant nagytömegű görgetegek és homoktömegekké változtatja, melyek a partot mint fővényhalmok ellepik s a tenger szine alatt fővényzátonyokat képeznek.

Ezen uton változik át folytonosan a szárazföldnek egyik része a másik után, s míg a tenger egyik helyen a szárazföldről kisebb-nagyobb területeket nyel el, addig más helyen új szárazföld emelkedik ki a tengerből. Ezt Helgoland, Skandinavia, Azsia és a mexikói öböl partjain észlelhető változások igen jelesen bizonyítják.

Ezt bizonyítják a földközi tenger partjai is. Míg t. i. annak északi partjai többnyire csak az elmállásnak vannak kitéve és meredek szikláktól alkotottak, eddig déli partjai fővényzátonyokkal bírnak, sekélyesebbek és kevésbé mutatnak meredekségeket.

Sekélyesebb, homokos partokon a tenger befolyása sokkal borzasztóbb és sebesebben ható gyakran egyetlen vihar képes rövid idő alatt egész tartományokat víz alá helyezni s évszázadokra tenger fenékké változtatni.

A tenger legnagyobb szerű működése azonban az üledékes kőzetek létrehozásában áll, melyek tagadatlanul tulnyomólag a tenger lerakódásainak mondhatók.

A víz befolyása a föld felületének megváltoztatására leghatályosabb azonban akkor, midőn az jéggé fagyott.

A jég erejét csakis az foghatja fel, csak annak lehet erről tisztá fogalma, s csak az írhatja méltóan le, ki a magas bércek közt annak szemtanúja volt, ki az örökös jéggel borított sarkvidéken annak borzadalmat okozó, határt nem ismerő romboló hatását maga szemlélhette. —

Közönséges helyeken ugyan észrevehetjük általában a jég erejét; de a valódi, felbatalmasodott működéséről helyes képzetet alkotni már nehéz.

A bérceket borító jégárak aránylag rövid idő alatt nevezetes változásokat képesek létrehozni; a jégár, ha alsóbb részei az ismeretes okok t. i. olvadás stb. miatt a helyről lemozdulnak, utnak indul s ekkor semmi ellentállást nem tűr, lenyomulván leszaggatja a hegyek oldalait és porrá zuzza a granitszirteket, szétrepesztí a sziklákat és óriás nagyságu kőzettömegeket hordoz hátán messze be a völgyekbe, messze idegen tartományokba. De a hegyeknek idő folytán való törpülése is nem csekély mértékben eredménye a jégárak hatalmas működésének.

Tekintetbe veendő még a víz chemiai hatása is, melynek eredménye rendszeren a kőzeteknek elmállása és átalakulása (Hydatomorphose). A víz chemiai hatásának a legkeményebb szikla sem állhat ellen.

Ilyen uton változnak át a mészkövek Dolomitá, az Anhidrit át megy Gypsbe és így képződnek a Serpentin fajtái.

A föld felületének folytonos változtatására nézve működő tényező még a légkör is. A légköri erők ugyanis támogatva a nehézkedési erő által, mely a talaj egyengetésére törekszik szüntelen, folyton a hegyek lerombolásán rágódnak.

Nemesak az eső, hó, jég és főképen a fölengedés, hanem, noha csekélyebb mértékben, a szél és a nap által megmelegített levegő is szakadatlanul dolgoznak a hegyek lerombolásán.

A nagy — vagyis „Csendes“ oceanban fekvő Mamilákhoz tartozó szigeteken például a legborzasztóbb viharok gyakoriak, képzelete, meghaladó orkánok dühöngtek e szigeteken 1776-ban és 1856-ban; ez utóbbi orkán Ibaba nevű szigetet egészen szétrombolta, s a többi szigeteken egész erdőségeket elsöpört stb.

A „Ruine“ (róm) vagy „Mont-Pourri“ (rothadt hegy, németül: Faulhorn) nevű hegyek igen számosak az Alpeseekben, és kőzeteiknek szemmel látható porladékonytsága miatt csaknem valamennyien megérdemlenék ezt a nevet. Az időjárás által megromosult kőhegy a szerint, a mint gránit, porphyr, láva, pala, homok vagy mészkő képződésű, némely tájakon annyira ripaos és szakadékos felszint ölt, hogy csaknem lehetetlen járni rajta. Máshol az idő által megemésztett hegyesücsből csak egy-egy pillér, vagy egy-egy íngtag oszlop marad meg.

A légköri tényezők munkái azonban bárminő geologiai fontossággal biranak is, csak másodrendűek a jégárak és hegyi patakok lassú hatása által előidézett eredményekhez képest. Ezek azon fáradhatatlan munkások, melyek az ő szakadatlan működésük által kitágították a sziklák kebelébe nyílt első mélyedéseket, s melyek mindazon síkátorok, szakadékok, katlanok, szurdokok, szorosok és völgyek hálózatát megásták, melyeknek számtalan elágazásai oly nagy változatosságot kölesönöznek a hegyek alkotványának.

Ezen szünet nélkül folyó munka következtében a magas csúcsok lassan-lassan letörpülnek és a lejtőkről lehordott anyagok messze szétterülnek a kontinensnek lapályain és a tenger vizeiben.

De a kőzetek elmállása által jön létre a termő föld, mely alapja a földi életnek.

S íme mily nagy fontosságu ez az egész föld felületének átalakítására nézve. — Mert a legesekélyebb növénykét tápláló földgörcngy épen úgy, mint az egész termékeny föld tömege nem egyéb, mint a szilárdabb anyagok elmállásának eredménye, mely nélkül földünk felülete üres és pusztá — — s nélkülünk volna! —

Tehát a víz és lég rombolásuk daczára mégis szükséges szemét képeznek a természetláncolatában,

velük tehát ki kell békülnünk és elismernünk, hogy Isten a természetben legbőlesebben esel-kszik; meg kell győződnünk végül a felől, hogy minden ellenkező látszat daczára legszebb egység uralkodik a természetben.

Dr Cserni Béla.

Jancu és a román forradalmárok.

Románból: Kovács Gyárfás.

Moldován Gergely kolozsvári egyetemi tanár szerkesztése alatt Kolozsvárt megjelent „*Ungaria*” című társadalmi, tudományos és szépirodalmi román nyelvű folyóiratnak idei 5-ik számában „Jancu si revolutionarii romani” cím alatt egy igen érdekes történelmi tanulmány boesáttatott közre E. A. Popp nevű írótól. Ezen ezikk megragadta figyelmemet nemesak azért, mert történelmi főszemélye — Jancu — mint „a havasok királya” előttem st. olvasóm előtt is az 1848 — 49 évi forradalmi időnkől ismert román demagog és prefekt; hanem mert érintett című tanulmány előnkbe tárja azon viszonyt is, melyben 1848—49-es években a moldvaoláhországi forradalmárok és a mi szabadságharcunk állottak. S meg kell vallanunk, hogy, ha e tanulmányt, mely úgy látszik higgadt gondolkozású író tolla alól került ki átvasandjuk: azon meggyőződésre fogunk jutni, miszerint nemesak az akkori Moldva-Oláhország fejedelemségében valának hazafiak, kik ügyünket öveikével azonosították s politikailag elősegíteni s velünk érdekszövetségek lépni törekedtek: hanem voltak Erdélyben is román honfitársaink, kik az Axenték és Bálintok szellemétől előtölleg: készek voltak a béke-s ha kell fegyver segítségével és alkotmányunk érdekében mindent megtenni. Sőt első sorban a magyar ügy védelmezésétől még maga Jancu sem idegenkedik, ha a kellő politikai érzék és tapintat fel tudta volna használni az ő nem egészen ellenséges indulatú politikai szándékait. De különben a magyar történelem is őt úgy tünteti fel, mint ki nem rablás, öldöklés, hanem elvekért harezolt, s mint ilyennek sem zsebét nem tömte meg rablott kincs, sem kezét nem mártotta magyar vérbe — sőt a német részről sem kívánt s nem is fogadott el semmiféle kitüntetést. Legalább így ismerte a forradalmi időkben a havasokban élt magyarság s így ítélk meg most is, kik az Axenték és Bálintok műveleit nem hozták kapcsolatba az ő politikai magatartásával.

Midőn pedig fent jelzett tanulmány is e rövidke bevezetésben Jancuról felhozottakat megerősíti és különösen a romániaiak egy részének magyaros rokonszenvét előnkbe tárja, nem tartom céltalan foglalkozásnak, ha ezen tanulmányt lefordítva a magyar forradalmi ügyeket román részről is megvilágítani töreksem. Kezdem azért a fordítást először Jancu rövidke életrajzával; másodsor: ismertetem a moldvaoláhországi magyarszenves mozgalmakat; ezután bemutatom Jancuak rövid vázlatú politikai szereplését e vidéken; s végül az 1852 évi császárlátogatásról lesz szó.

I. Jancu Abraham mőz *) volt — a Gaina alatt fekvő Felső Vidráról. E Gaina azon hegy, hol a mőz fiatal legények számára az ugynevezett „leányvásárok” szoktak tar-

tatni. E hegy alól ered a Kis Ar. nyos vize, mely Ponorel felé leszaladva, itt a Nagy-Aranyossal egyesül.

Felső Vidra a bihari havasok erdélyi oldalán fekszik. Görög nem egyesült lakószai felmennek úgy 3000-re és fakészítmények, zsendely, kártyusok, esebrek s kádak gyártásából élnek, melyeket Torda, Abrudbánya, Nagyenyed és Fehérvárra is szoktak szállítani. Nepe mint minden mőz heves véralkatu és munkás.

A Kis-Aranyos vize haldús. Jó karban levő vármegyeyut vezet a Gaina aljág, honnan lefelé haladva, csaknem az Aranyos mellett vonuló út szélén látható azon ház, melyben Jancu született. Ez egy közönséges mőz ház, mely zsendelyvel van fedve. Az utfelől lépcső vezet tornáczára. Felső és alsó lakohelylyel bir szakre szabott udvarral. Az épület romlásnak indult faalkotmány és az erdélyi román közművelődési egyesület birtokában van minden hozzátartozóival. Fenyőfakertés övedzi, mellette még Jancu által ültetett két jegenyefával.

A vidrai vizeses moraja hallható ide: jobbról-balról gyér fenyvesü hegyek emelkednek; alatt illatos rét terül el vígan játszó patakoeskákkal, melyek partjain szétszórta fekszenek a szegényes kinézésű lakóházak. Az Aranyosnak vize szép tiszta: pisztrangok tenyésznek benne. Szóval oly szép e vidék, hogy kellemeivel az utast egészen elbűvöli.

Itt született Jancu 1824-ben. Atyja a vidéken nagy tekintélynek örvendő mőz volt s legnagyobb ohaja vala, hogy Abrabánjából ur legyen. Jancu már gyermek korában győngéd és finomabb alkotású volt, mint a többi gyermekek. Szelíd, de amellet szilárd elhatározású és a nyereség vagy negélyességnek semmi nyilvánulatai nem vehetők rajta észre. Alsóbb tanulmányait Abrudbányán és Zalathmán kitünő eredménnyel végezte. Tanulótársai szerették s mint növendék úgy hiszem nem is sejtette, hogy idővel nemzetének egyik legnagyobb alakjává leend. Mellesleg legyen mondva, ezen havasi magyar iskolákban olyan nagy a szellem, milyen az uraloné. A növendékek örömmel tanulták a magyar nyelvet de egyik a másika nyelve iránt is tisztelettel viseltettek.

És Jancu e szellemben meg is maradt mindig. A havasi magyarság iránt még a forradalom alatt is élénk rokonszenvvel viseltetett. Azon kegyetlenségekben, melyek ott folytatt, neki nem volt rész miért is alaptalan azon vád, mintha a pusztító hordáknak ő lett volna tényleges vezetője, valamint helytelen azon állítás is, mintha Jancu a fiatal császártól pénzt, vagy valamely kitüntetést várt és kért volna.

Jancu semmikép sem hasonlítható össze Bálint és Axente lázadókkal. Ezeknek kegyetlensége s nyers természete nem található fel benne. Más anyagból volt ő gyurva. Erzékeny lélek, tiszta gondolkodás, nemes emberszeretet s szép remények egy jobb jövő iránt valának főbb tulajdonságai.

A román forradalmárok közül egyedül volt, ki magasabb politikai eszmék iránt tudott lelkesülni s europai világnézetet birva, nem volt sok gyűlölettel eltelve a magyarok iránt, ő nekik barátja volt. A romániai forradalmi bizottság csak egyedül ő benne bízott; vele volt politikai összekötetése; vele közölte titkos terveit: *egyedül ő hívta fel a magyarok ügye iránti küzdelemre az oroszok ellen.* . . De nem volt eléggé energikus, nem volt parancsoló ereje*) remény és csalódás

*) Altalan az Offenbányánfelül elterülő havasvidéket szokták a „Mőzok” lakni. A „mőz” elnevezés nem gunynév, hanem a hegyi lakó oláhok specialis neve.

*) Emiatt nem is igen tartottak tőle tribunjai, kik csak rablás és önző csábok által vezetette — voltak okozói annyi veszedelemnek. Ford.

kölesönösön váltakoztak benne s így a romániai románság igaz ügyén sem tudott lendíteni. —

II. De ezek után vegyük szemügyre a romániai forradalmi állapotokat is 1848-ból, mert az erdélyieket is csak így érthetjük meg alaposan. — A szabadság fuvalma a két fejedelemiség légkörét is mozgásba hozta. Márczius közepén a moldvai bojárság értekezletet hívott össze Jassiba és hosszas tanácskozások után fejedelmökhöz az alkotmány reformálása iránt kérvényt nyújtottak be. — *Sturdza Mihály* meg is ígérte a hibák javítását, de később orosz sugalom folytán másképp kezdett gondolkodni és a görög naptár szerinti márczius 28-án a gyűlést szétgrasztotta és a vezetőket vasra vette. — Moldvában tehát a mozgalom gyorsan elnyomatott, a szabadelvűek elűzettek vagy börtönre vettek.

Azonban Bukarestben Oláhország fővárosában a mozgalom már nagyobb mérvet öltött. Az orosz befolyás utált volt ott. Az alkotmányt liberalisabb alapokra kívánták fektetni, mert a régi állapotok már tűrhetlenekké váltak. Román köztársaságról gondolkodtak. A fiatalság nem tudott kibékülni az abszolutizmussal s maga a nép is türelmetlen volt, miért is sok helyen lázongani kezdett. —

Junius 21-én több elfogadás történt. A főváros forradalmárai közül sokan Islasba menekültek. Tell hadparancsnok és Plesoian kapitány is ott voltak két esapat darabonttal, kibontották a forradalmi zászlót; új alkotmányt követelt az egész ország és a bukaresti bizottság. — A forradalom innen el kezdett haragózni mindenfelé és az egész nemzet felécsudni jethargikus álmából.

A forradalom éle az oroszok ellen irányult. — *Bibescu* volt a fejedelem.

Romanat kerületének prefektje Magher tudatta a fejedelemmel, hogy a forradalmárok Kraiovába is megérkeztek. Bibescu kiadta parancsát, hogy induljon utra, lepje meg a lázadókat és fogja el vezetőiket.

A román főváros az iszlási eseményekre lázba borult. Bibescu mutatni akarva, hogy ő nem fél a történetek miatt nyílt kocsiban Villara miniszterével körülkocsikázott. Két felfegyverkezett fiatal utána iramodott, és rá is lőtt, anélkül, hogy valamit érthetett volna. —

Ez idő alatt Eliád, Tell és Golesecu István Islasból Karakal felé vonultak esapatjaikkal. Merre mentek mindenfelé felkeltek a városok. Bukurest felé irányítva lépteiket, elhátározták bármiképp is bevenni azt. — A templomokon és épületeken zászlók lengettek: mindenfelől nagy az öröm és lelkesülés. Midőn több ezer nép Karakal felé hullámozott: maga Magher hagyta el először azt, miközben az ujongó nép lelkesülten kiáltá: „éljen az alkotmány.“

A közelebbi napok egyikén — junius 23-án Bukurestben proklamációkat boesátottak szét Islasból. Magher Nita Lipsean piacán felolvasott egyet azok közül a népnek, mely hangosan követelte a fejedelemtől az alkotmány javítását. Bibescu ezt megtagadva Brassóba menekült és a forradalmárok junius 28-án Bukurestet elfoglalták.

Az orosz érzelmű bojárok ezután szétmenekülve várvárták az orosz hadsereg megérkezését Bukurest kapui elé. A kormány szintén elmenekült és a hegyek között keresett egy csapat darabont fedezete mellett menedéket, várva az orosz segílyt. Azonban a katonaság cserben hagyta, miért sietve Brassóban találtak menekvést.

Itt hallották, hogy az oroszok nemesak nem jöttek Romániába, sőt Moldovából is visszavonulva, a Pruth balpartján foglaltak állást. Később a kormány visszatért Bukurestbe és minden ellenállás nélkül hozzá fogott az ügyek rendezéséhez.

Ilyen volt a dolgok állapota, midőn Sulejman pasa Emir effendivel mint a sultán követei augusztus havában Romániába jöve a sultán Nevében elismerték az iszlasi „alkotmányt“ és a kormányt Eliád, Tell és Golesecu Miklósrá bizták. A nép ujjongott örömeiben és lelkesülve fogadta a sultán követeit.

De e lelkesültség nem sokáig tartott, mert Konstantinápolyban kormányváltás ütve ki, orosz befolyás folytán Törökország és Románia ellen foglalt állást; maga pedig Titoff orosz követ az orosz kaptafájú „Regulamentuluj Organie“ országos törvényeket ismét visszaállította és egy kormányzót nevezett ki. Majd pedig augusztus közepén Brajlában megjelenik egy török tábor élén Resid pasa és a török biztos Fuad effendi. Ezeket követte esakhamar Duhomel orosz biztos is.

Erre a román forradalmárok óvast emelve Konstantinápolyba hajóznak. De szeptember 25-én többen közülük elfogatnak. Oláhország fejedelmék Kantakuzén Konstantin emeltek is így a régi rend ismét helyre kezd állani.

A forradalmár Eliád, Tell és Golesecu az erdélyi határon fekvő Verestoronnyig tolonozták, hol szabad lábra boesátottak azon ígélet mellett, hogy Romániába nem térendek vissza.

Ellenben a Costacha fivéreket, Balcescu Miklóst, Bratian Demeter és Jánost, Bojlai Cesárt, a Golesecu fivéreket és sok más Gyurgyevóban hajóra tiltva, három heti utazás után Orsovában kitétek. — A többi forradalmárok pedig szétbujdostak az országba.

E volt a román forradalom lefolyása.

A román intező férfiak közül *Eliád és Tell Szébenben* vonták meg magukat, mely esakhamar a román emigratio góczpontja lett. *Golesecu Párisba ment társaival*. Itt volt a második emigratio.

A román emigratio első kötelessége volt tiltakozni az orosz befolyás ellen. Ghica János herceg Konstantinápolyban székelte és 18 forradalmár által aláirt tiltakozást nyújtott be a szultánnak. —

(Folyt. köv.)

Ritka találkozás.

— **Turgenyev.** —

*Egykor az Erények égi találkáján
A Jótékonyság s a Hála szemkőzet állván,
Mint két idegen, úgy bámultak egymásra,
De bemutatattván, — mindkettő csodálta,
Hogy mióta a Nép hinti fényvilágát,
Ők nem találkoztak — egymást sohse látták.*

*Szép a jótékonyság s Isten is megáldja,
De ne számíson más háladatoságra.*

Bálint Gyula.

„Gyors szabómester.“

— Humoreszk. —

(Németből). **Prokupet Samuel.**

Gyors szabó mestert, ki a fővárosban „örömvölgy utcza“ 14. sz. alatt lakik, életében annyi szerencse és kitüntetés érte, mint a mennyi csak egy hozzá hasonló szőrű bőri embert érni szokott. Mert mindig valának magas, sőt a legmagasabb körökből is megrendelői s aztán ezek nem kérdezősködtek mi az ára ennek vagy annak a kabátnak, esakhogy jól találjon; erről aztán Gyors úr gondoskodott. Idővel a sokféle posztó kelméből félre is rakott, hogy a választék kimeríthetlen legyen s a mellett egy esomó mintakártyát is megszerzett.

Egy jó napon aztán elhívatta a czimfestőt s meghagyta neki, hogy házára czifra batikkal, melyek legalább is félkar hosszúak legyenek, felpingálja: „Gyors, szabó mester“, alája francziál is: „Marchand Tailleur“.

Mellesleg mondva, ezen változások dacára is megmaradt ő jó magyar hazafinak.

Nem esoda, ha most már a megrendelőket tekintve a kréta magasabb árakat irt, s nem egyszer szólott Gyors mester az ő hü oldalbordájához: „ime itt megy ágálva el előtűnk egy ember, ki 150 ftt áru portékámat viseli.“ Üzleti könyve bizonyoságot tehetett erről és a mester kedvencz foglalkozása közé tartozott estéknél azon könyvet lapozgatni s a különféle rovatokban gyönyörködni.

Igaz egyszer-egyszer bukkant abban olyan pontokra is, melyeknél areza savanyúra hajlott, de hiszen a többiek kárpótolták ezeket is. És ő azokat a magas megrendelőket, kik tetőtől talpig „contó“-ra öltözködtek fel nála s a mellett a hosszú fizetési terminusokkal kecségtették, sem gyűlölte; hiszen ezek az úrak oly tiszteletudók, oly figyelmesek voltak irányában, nem csak akkor, ha megrendeléseket tettek nála, hanem ha az utcán is találták őt; ez utóbira Gyors úr igen sokat adott.

És nádön Gyors mester nagy boldogságára egy napon még egy nagy pecsétű hivatalos levelet is kapott, mely az „udvari szállító“ czimet hozá meg neki, akkor majdnem nem is tudá elképzelni, hogy van boldogabb ember nála a földön. Az igaz ez az udvari szállítói czim meglehetősen szép összegecskébe került, tekintettel a bélyegilletékre s ő a tulajdonképeni udvarnak ezuttal is csak annyit szállított, mint azelőtt, de ő ezzel nem is törődött. Nála is, mint sok másnál csak a czim volt a fő s a czimfestő is örvendett ezen, mert a czimtablát újból kellett befesse, mint az udvari szállítóknál szokásos. És így még sok évet élt Gyors úr tökéletes boldogságban.

De egy napon így szólott Gyors mester hitestársához: „Mindennek meg van a maga ideje, már böles Salamon is így szólott, vele tartok én is.“

„Nos! és tovább?“ kérdé Kunigunda asszony.

„Hogy eleget szabóskodtam már, azt jelenti a közmondás rá nézve. Ép most összeszámítottam mindentűnk, mivel birunk, azt is, a mit még bevehetűnk. És ez is elég az életre, ha többé nem is dolgozom. Gyermekeink nincsenek s nevető örökösökért nem akarok tovább kinlódni.“

Kunigunda asszony a maga nemében egy kivétel volt, mert többet gondolt, mint a mennyit beszélt; úgy tett most is. Mikor férje böles Salamont idézte, nyelvét meg sem moz-

dítá s dolgai után nézett tovább is. Mert Gyors mester sokat beszélt, ha a nap hosszú volt, 24 órával később nem is gondolt rá. Ezzel vigasztalta magát Kunigunda asszony most is, mert ha komolyan beszélt volna férje az üzlet felhagyásáról, ez nem a legkellemesebb hír lett volna reá úzve. Férje 55 évet számlált s ő 5 tel kevesebbet s ez a kor még korai, hogy az ember „feierabend“-hoz kezdjen.

De ez alkalommal Gyors úr nem beszélt hiába. Erősen a fejébe vette, hogy kellemes az élet, ha az ember munka nélkül csak töképenze után élhet, s nejének minden ellenkezése sem tudta őt az üzlet bezárásának tervétől eltéríteni. Sőt ellenkezőleg azzal fenyegetődött, hogy ha felesége bele nem egyezik, rögtön bezárja az üzletet, s a tavaszi időnyre egy öltést sem teszen föbb! „Eleget guggoltam a varró asztal mellett, most végre már tudni akarom, hogy én is ember vagyok.“

Kunigunda asszonynak 25 év alatt elég alkalmá volt Gyors mestert tetőtől-talpig átismerni, s úgy vélekedett magában, hogy olajat öntene a tűzre, ha tovább is ellenkeznék.

Hiszen az üzlet nélkül is megélhetnek; csak azon aggódott, mit fog, mivelni férje a sok szabad idő alatt. Mert bármennyire igénytelen volt Gyors úr külsejét illetőleg, mert bizony kis emberke volt, sovány, hogy az ember könyöröltre ébredt iránta, s a mellett még más testi fogyatkozásai is valának, mégis Kunigunda asszony szívébe zárta őt, s valóban őszinte szeretete nem ritkán a féltékenységgé fokozódott. „A tétlenség az ördög párnája“ szólott magában, s így a jó asszonyt az új életnek gondjai már most terheltek.

A fővárosban hol pénzt szerzte, nem akarta töképenzes életét átélni, egy esomó ok akadályozta abban. Ha volt is oka a tüt és öllöt becsúlni, hisz ezek segíték a jólétre, többé nem akart a társadalomban szabómesterként szerepelni, s ha a fővárosban marad, ezt nem akadályozhatja meg. „Nem kevélység ez, mondá feleségének, ki ezen nagyon esodáldkozott, de az ember mindenben szereti a változatosságot, így az ételben, italban, ruhában; én is eleget futottam a világban mint szabó, s most jogom van az ő embert levetni, s újjászületelni, kin senkinek se kelljen említenie a hajdani állapotot.“ Kunigunda asszony most is hallgatott, hősí önmegtagadással, de belsejében a harag fokozódott.

Aztán Gyors meiszter úr mindig élénkebben kezdé érezni annak szükségességét, hogy valami, hozzá illő társaságban a törzsvendégek közé kerülhessen, és az annál kevesebb nehézségekkel járt, mert testileg igen csekély terjedelmű, s ott is helyet kaparíthatott volna magának, hol az asztal már tele volt. De ebben a dologban is máshol rejlett a bibi. A fővárosban meglehetősen mereven ment a dolog, és az előkelőbb vendéglőkben igen-igen előtérben volt a rangkülömbőség, úgy hogy Gyors úrnak nehezen sikerülhetett volna egy kívánsága szerinti társaságba bejutnia. Ujabb ok tehát a főváros elhagyására. Kunigunda asszony azt vélte, hogy hasonzorú emberekkel megelégedhetnék, de ezzel valódi darázs-fészekbe nyult —

„Csak azt szeretném tudni,“ mondá Gyors úr tüvékony hangon, csak azt, miért nem egyezel belé, hogy felemelkedjem? — Nem eleget társalkodtam szabókkal s efélékkel, az ember változatosság után törekszik, egyszer már mást is kell hallania és látua, mint mit e négy fal elbeszél. Hozzá hasonlók

egyébiránt azon emberek, kik pénzükből élnek, s ehez fogok én is alkalmazkodni."

S most is elhatározta Kunigunda asszony hallgatni mert azon meggyőződésre jutott, hogy a beszéd kevesebbet használ, mint a hallgatás, s ha a változatosság utáni sóvárgás, mely a kis emberkébe belebujt, nem kis gondot okozott is neki, azt mondá magában: „hogy nem esszük oly forróan a levest meg, mint a hogy főzik, s az egész dolog végre is sokkal esendesebben fog lefolyni, mint a hogyan képzeli."

Gyors mester mindent komolyan vett, a mihez fogott s daczára testi jelentéktelenségének, ilyen esetekben tetterős férfinak mutatta magát, a mi oka is volt, hogy oly sokra vergődött. S most is, midőn élete újabb fejezetének küszöbén állt, bátorság és kitartással fogott ahhoz. Legelőbbször is szükségesnek látszott előtte, hogy a politikával egy kissé behatóbban foglalkozzék, mert eddig ettől egészen távol állott. Ha valami kerek asztalhoz közeledett, mindenütt a politikáról beszélgettek. Ha tehát egy kisebb vidéki városban művelt s a társadalmi élet felületén álló egyénnek kívánt feltűnni, elkerülhetlenül szükséges volt, hogy a politikában egy kissé jártas legyen. Ezen eszme véghezviteléhez csak egy lépésre volt szüksége s azt meg is tette.

Kunigunda asszony nagy szemeket meresztett, midőn kicsiny zsarnoka este felé honyá adatt egy hatalmas nagy hírlappal tért haza. És midőn ő fontoskodó arc kifejezéssel és taglejtéssel tudtára adá, hogy ez a hírlap naponként háromszor jelenik meg s neki mindent át kell olvasnia az asszony majdnem összeesapta kezét feje fölött. De ezt tennie nem volt tanácsos. Mert a tudványó mester gyorsan, majdnem egészen eltemetkezett egyik hatalmas hírlapba, s az olvasásnál nem tűrt háborgatást. S így Kunigunda asszony az ő engedékenységében most sem szólott, hanem nyugodtan tovább kötött. De midőn véletlenül az asztal felé nézett, hol férje a magasán tartott lap mögött egészen láthatatlanná lett, azt gondolta, hogy urát egy ilyen nagy papirosban egészen be lehetne esomagolni, de nem mondotta ki ezen gondolatát. Pedig ezen gondolat olyan komikusnak tűnt fel előtte!

De mondom, elég erős volt nem szólni, ismervén Gyors mester úr veszedelmes ingerlékenységét. A kis emberke erősen el volt foglalva, minden másodperczen letette a lapot, egy könyvben lapozgatott, melyet szintén ma hozott haza. Egy „idegen szavak szótára" volt, melynek feladata volt felvilágosítást nyújtani sok ismeretlen kifejezésről, melyek a hírlapban előfordultak.

A politikai pártnak megválasztása, melyhez tartozni akart a jövőben, nem sok fejtörést okozott neki. Ellenzékeskedni mindig kedvenc foglalkozása volt; senki sem beszélhetett volna erről többet Kunigunda asszonynál. Ezenkívül a folyton szűrő munka sem lehetett teljesen ártatlan az ő domináló kedélyhangulatát illetőleg. Nem esoda tehát, ha ő a liberálisokkal tartott; de ügyelt erősen arra, nehogy bal felé húzódjon, hol a szocialdemokraták táborában régi ezék beljéivel találkozhatna. Nem, ezekről a szocialdemokratákról mit sem akart tudni, kivált most, midőn mint tőkepenész akart élni. A kormánnyal szemben ellenzékeskedni sem volt tanácsos, mert azon vidéki városnak hangadó körei, hol letelepedni készült, a kormánnyal tartották s így tehát a szocialdemokratákon kívül csak „a feketék" ellensége lehetett s ebben gyorsan bele is élte magát. „A nemzeti szabadelvűek"

és „a szabadelvűek" közötti különbséget még nem értette meg, s nagyon óvatosan ezen két párt határai között állapodott meg; mit az „ultramontánok" elleni annál hevesebb kifakadásokkal igyekezett kiegyenlíteni. Mert már annyit megtanult az újságokból, hogy az ember ezeket eléggé sohasem szidhatja. A mihez az ember komoly kitartással fog, azt el is éri. Ezt önmagán tapasztalta Gyors úr. Az utolsó téli idény, melyet a fővárosban eltöltendő volt, alig telt el télig-meddig, midőn magát politikai dolgokban már otthonosnak érezte. Saját nagy lapja mellett olvasott itt ott kisebbeket és elég okos volt a fogalomzavar kikerülése végett mindig csak saját párbabeli lapokat olvasni. Régebb időben szigorúan ügyelt arra, hogy műhelyében a munka idő alatt semmi szórakozás ne forduljon elő. S most ő maga bontá fel a rendet. Mert a mester úr is annyira tele volt politikával, hogy szükségét érezte — másokkal is közölni azt. És hol kezdhesse meg jobban, mint otthon legényei között. Ha régebben megróttá azt, ki munkájánál fel is nézett, most boszankodott, ha politikai előadásai alatt valamelyik nyugodtan tovább öltött. De mivel a legények nem darab, hanem napi fizetésre dolgoztak, esztelenség lett volna a mestert megharagítani s azért ha beszélni kezdett, a tőt csak félakkora sebességgel öltötték s annál gyakrabban bölintották a legények helyeslőleg mesterek beszédére. Gyors úr ezáltal mindinkább tübbe jött, míg végre minden legénye félbehagyta a munkát s látszólag érdekel a mesterre hallgattak.

„Mondhatom, olyan legényeim vannak most, kik egyet-mást megértenek" szólott egyik napon Kunigunda asszonyhoz, midőn a műhelyből a szobába lépett. „Nem tudom" felelt felesége vállat vonítva „nem tudom, hogy ezek a legények jobbak a régieknél, csak azt tudom, hogy kevesebbet dolgoznak. De hiszen te magad tartod vissza őket a munkától."

„Ah, mi az, ha egy öltözet ruhával kevesebbet készítenek el, azért még a korbász nem szalad el. De értelmes fiéczkók azok, kik megértik, mit az ember mond."

„Téged is okosabbnak képzeltelek" válaszolt az asszony. „Legényeid hallgatnak rád, mert mesterek vagy, másbol te sem tártanád ki annyira a szád, s nem is hallgatna senkisé is oly türelmesen."

„Kunigunda!" kiáltott fel a mester az ő tühegynyi vékony hangján mérgesen.

„Igen, így hívják" válaszolt a nem igen rózsás kedvű asszony, s a konyhába ment.

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

— **Nyilvános köszönet.** A radnóthi róm. kath. hitközség régi obaja, hogy miután az uradalmi kastély kápolnája kicsiny és a községtől távol van, — a hívek számának megfelelően, a községben egy kellő nagyságu tempiom építtessék.

Ezen üdvös ezél némi részbeni elérhetése szempontjából, a hitközség tagjai részint jótékonyezélu bálók, részint önkéntes adományok által kívántak és kívánnak a szent ügy javára szolgálni.

Az építendő róm. kath. templom alap javára a helybeli intelligens ifjuság folyó évi február hó 20 án zártkörű táncmulatságot rendezett, mely elég szépen sikerült, a mennyiben bevétel volt: 144 frt 50 kr. kiadás 72 frt 50 kr és így a templom alap javára fennmaradt 72 frt o. é.

A rendező bizottság nevében őszinte hálás köszönetemet tejezem ki, különösen azon nemes lelkű jótévedőknek, kik szívesek voltak kegyes adományaikkal felül fizetni.

Nagyméltóságú Császka György kegyelmes Érsek urunk Kalocsáról, a nt. plébániai hivatalhoz küldött 5 frt. Méltóságos Barts Ferencz nagyprépost 5 frt. Mtszgs dr. Tódor József kanonok, orsz. képviselő ur 5 frt. Mtszgs Kovács Ferencz apát-plébános ur 2 frt. Tek. Izmael Mihály birtokos egyházi gondnok ur 20 frt. Tek. Deák Ignác urad. intéző ur 3 frt. Tek. Jalasy Nándor járási orvos ur 3 frt. Tek. Jenei Jenő gyógyszerész ur 2 frt. Tek. Körmendy Kálmán vasúti állomás főnök ur 2 frt. Nt. Máthé József h. plébános ur 1 frt. Tek. Gyárfás Zsigmond, Silló István, Lukács Géza, ifj. Kiss Elek, Papp Dezső, Mátyás Sámuel, Nagy Ferencz, Biró Victor, Silló Kálmán, Hary József, Michel Károly, Kovács Sándor, Náni János úrak 1—1 frtot, Hary Dániel ur 50 kr. adományoztak.

Lelkem mélyéből kívánom, hogy a kegyes Mindenható szentegyházának jótévőt égi és földi javának bőségével áldja meg!

Radnóth, 1892 márcz.

Izmael Mihály, egyházgondnok.

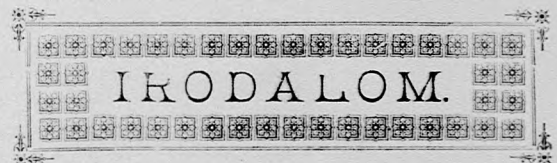
— **Nyilvános köszönet.** A Magyaroklétők fiók hitközségben építendő róm. kath. templom költségeinek fedezésére nagylelkűen adakoztak: és pedig Mtszgs Andrassy József főesp. pléb. úr gyűjtőivén Andrassy József főesp. pléb. 2 frt, Kacza István 2 frt, Szabó Albert 2 frt, Lukácsy Gergely 2 frt, Márton Ferencz 1 frt, Biró Mihály 1 frt, Szabó Gergely 1 frt, Sebestyén Mózes 1 frt, Sebestyén András alsó 1 frt, Biró Ferencz 50 kr, Bagó Gyula 50 kr, Lőrincz Gergely 50 kr, Biró Antal 20 kr, Máté István id. 20 kr, Sándor József 20 kr, Lőrincz Antal 40 kr, Sebestyén János 50 kr, Biró J. Péter 30 kr, Biró M. Péter 30 kr, Jakócs Imre 20 kr, Jakócs J. Ferencz 20 kr, Péter L. György ifj. 20 kr, Sebők Imre 30 kr, Török Ignác 50 kr, Szabó Mátyás 50 kr, Veres István 20 kr, Sándor Jánosné 30 kr, Sándor Ignác és neje 40 kr, Szabó János 50 kr, Nagy Ferencz 30 kr, Sándor Mihály 30 kr, Boros L. György 20 kr, Boros János István 10 kr, György Mózes 10 kr, Bajesi Elek 10 kr, Bálint István 10 kr, Vitos Menyhért 10 kr, Házerbár János és neje 20 kr, Lukács Ferencz 20 er, Kovács János 20 kr, Cseregő András 10 kr, Miklós Károly 10 kr, Miklós Ferencz 10 kr, Sándor József 10 kr, Sebők Ferenczné id. 10 kr, Sebők Ferencz ifj. 10 kr, Sebők Péter 10 kr, Koszta Ferencz 10 kr, Ftdő Dr. Szalzbauer János úr gyűjtőivén: Dr. Szalzbauer János 1 frt, Sényi László 1 frt, Jeney Géza 1 frt, Ruzska Zoltán 40 kr, Kupcsay Felix 30 kr, Gaál Arpád 50 kr, Tornyai László 50 kr, Gogormán Antal 20 kr, Kovács Andor 20 kr, Credik Lajos 20 kr, Keczely László 50 kr, Nagy Ödön 10 kr, Fejér Mihály 30 kr, Janotyik József 15 kr, Novák Bogdán 20 kr, Lakatos Jenő, 20 kr. Hrobarek József 20 kr, Bartha László 11 kr, Szabó István 20 kr, Bányai Elemér 20 kr, Dávid János 50 kr, Plachy Alfréd 20 kr, Pézses Béla 10 kr, Cseregő Endre 30 kr, Mora György 50 kr, Vargha Béla 20

kr, Persián Viktor 20 kr. Czikugyán János 20 kr. Azonkívül Viegánd János 1 frt, Müller János 2 frt, Ferenczy Benedek 1 frt, Garda Dénes 1 frt, Fejér Manó 70 kr, Lázár Antal 1 frt, Kolin István 1 frt, Agoston Lajos főesp. 1 frt, Rískó László 3 frt 50 kr. Balázs Károly és neje 2 frt. Vargha Gyula és neje 3 frt. Agoston Lajos 10 frt, Neumann Armin 5 frt. 64 frt 46 kr. (Folyt. köv.)

Miőn a nemeslelkű adakozóknak e helyen összesen és egyenkint lelkem mélyéből fakadó forró köszönetemet nyilvánítom, — különösen ki kell emelnem Mtszgs Andrassy József főesp. plébános ur vallásos lelkületét és hazafias tevékeny szeretét, ki Vitos Menyhért segéd kántor-tanítójának ügybuzgó közreműködésével nemesak ezen szentezéltre gyűjtött igazán buzgó hívei közt szép összeget, hanem az általam alapított 2 takarékos magtár gyarapításához is minden fülhívás nélkül nagylelkűen hozzá járult. Azután Főt. Dr. Szalzbauer János kegy. r. tanár urat, kinek minden szent és magasztos ügy iránt lángoló lelkesedése van. Adja Isten, hogy szegény hűveimmel együtt minél hamarabb az új templomban imádkozhassunk a jótékony szíveikért!

Szarvaskenden, 1892. márczius 5-én.

Agoston Lajos, lelkész.

— **Megrendelési felhívás** ily című munkára: Egyházi Szent Beszédék Bourdaloue és Massillon nyomán. Az egyházmegyei hatóság jóváhagyásával közli Szalay Sándor szatmári székese egyházi hitszónok, tanítóképzési tanár és lelki igazgató. Tartalma 13 vasárnapi és egy ünnepi sz. beszéd Ara 50 kr. Fentnevezett sz. beszédek készítésénél a kath. szónoklati irodalom egén legfényesebben tündöklő csillagok Bourdaloue és Massillon szolgálták irányít gyanánt. A benne foglalt eszmék tehát nem újak, nem eredetiek, de nem is pusztán fordítás, hanem a nagyterjedelmű szónoklati műveknek rövid, fél óra alatt elmondható szent beszédekkel való összeválasztása gondos tanulmányozással. Föl van öltve a nagy classicus művekből minden megragadó, fősleges eszme, megkapó szónoki fordulat s gyakorlati haszonnal járó tanulság, kiválóan ügyelve a szigorú logikai következetességre is a gondolatmenetben, mely által a beszéd tartalmának betanulása megkönnyítetik, a könnyen áttekinthetőség pedig megadja a szónoki fellépésnek a bizottságot és nyugodtságot. Irálya egyszerű, népies, a nehezebben érthető fogalmak ki vannak magyarázva saját eszméimel s az életből merített példáimmal, mindazonáltal lekötik a figyelmet s az előadást kedvessé és érdekessé teszik a gyönyörű hasonlatok és megragadó szónoki fordulatok. A hatalmas érvek pedig meggyőzik az ésszt és cselekvésre bírják az akaratot.

Ugy hiszem, hogy ezen hat nyomtatott ivre terjedő, finomabb papíron, nagy nyolczadrét alakban kiállított művemmel, a melyben magvas s e mellett világos és könnyen áttekinthető beszédeket nyujtok, jó szolgálatot teszek a közügynek. Azon tisztelt paptársaim, kik lelkesednek a sz. ügyért és buzgón fáradoznak a hívek lelki üdvének előmozdításán, élvezettel fogják olvasni e sz. beszédeket, mert sz. hitünk igazságait erős érvekkel bizonyítják, korunk hibáit pedig kérlelhetlen szigorral, de e mellett illendően és finom tapintattal ostorozzák.

Ha e szerény művem t. paptársaim jóindulatával találkozik s kellő pártolásban részesül, a többi sz. beszédcimet

is sajtó alá boesátom, hogy egy teljes évfolyamot nyújthassak az egyházi irodalom barátainak kezébe.

A szíves megrendeléseket alulírtok kérem Szatmárra intézni. Kelt Szatmárt. 1893. márcz. 1-én. S z a l a y S á n d o r szatmári székesegyházi hitszónok, tanítóképzési tanár és lelki igazgató.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖREBŐL.

— **Püspök ur ö Nagyméltósága** saját pénztárából a gyulafehérvári városi tiszoltói karnak 100 frtot; az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi társulatnak 100 frtot; ügyvédi perköltségekre 181 frtot; a nagyszombati Franciskának karácsonyjára 20 frtot; a esik-szentkirályi r. kath. új iskola építésére 1500 frtot; az alvinczi r. kath. templom részére való új orgona beszerzésére 100 frtot; a budapesti erd. egyházmegyei papnövendékek tandíja fejében 60 frtot; a dévai reáliskola szegény tanulói részére 10 frtot; a szűkölködő árvamegyeiek javára 20 frtot; a mező-sámsondi r. kath. iskola fűtésére 20 frtot; szegények segélyezésére és irodalmi czélokra legkevesebb 100 frtot méltóztatott adományozni.

— **Személyzeti:** Ifj. *Lőrincz Ferencz* fenyédi lelkész Kis Kapusca; *Pap Albert* mikó-ujfalvi lelkész Fenyédre; *Szigethy Gyula* gergyó-szárhegyi káplán Bereczkre és *Balazs Ferencz* esik-szentmiklósi káplán Gy. Szárhegyre áthelyeztetvén. *Solyom Géza* bereczki káplán mikó-ujfalvi lelkésznek kinevezetett.

— **Legkegyelmesebb metropolitánk** multán és ft. Császká György kalocsai érsek ur ö Exzellenziája székfoglalása alkalmával örömben és lelkesültségben uszott Kalocsa s ennek számos szebnél-szebb ünnepélyekben sietett kifejezést adni. Baráti kezekből vettük a következő meghívót, melyet szóról-szóra közlünk: „J. M. J. Örömnapp. Nagyméltósága és Főtisztelendő Császká György kalocsai érsek úr tiszteletére székfoglalása alkalmából mély hódolata jeléül rendezi a Miasszonyunkról nevezett szegény iskolának kalocsai intézete. 1892. febr. 29. Az ünnepség sorrendje. I. Üdvözlő dal: „Isten hozott érsek-Atyánk.“ Háromszólamú karének. Szövegét írta Boromisza István. Előadják a tanítónéköpző intézet növendékei. II. Örömhír. Allegorikus jelenet, énekekkel, egy felvonásban. Írta: Boromisza István. A dallamokat szerző: Sztára József. Személyek: Intézet szelleme Suchanek Mária, elemi tanítónéköpző int. növ. Tudományok, Zene, Festőművészet, Építőművészet géniusza: Eöry Berta, elemi tanítónéköpző int. növ. Dzsiniék Olga, elemi tanítónéköpző int. növ. Gergics Erzsébet, elemi tanítónéköpző int. növ. Kovács Ilona, elemi tanítónéköpző int. növ. Irigység, Schott Aranka, elemi tanítónéköpző int. növ. Jó hír anyala Mihailovits Jolán, polgári isk. III. oszt. növ. Anygajok 1. Dobó Katicza, polgári isk. II. oszt. növ. 2. Kalmár Ilona, polgári isk. I. oszt. növ. 3. Lachnit Emma, I. oszt. növ. 4. Süberka Gizella, elemi isk. IV. oszt. növ. III. „Fantaisie brillante.“ Czerny Károlytól, zongora- és harmoniumjáték. IV. Előkép. V. Üdvözlő beszéd. Készíté: Abel Janka, polg. tanítónéköp. int. növ. Szavalja Kleiner Laura, elemi tanítónéköp. int. növ. VI. Fohász a főpásztorért. „Bánk bán“ dalmú lma részlete átídomított szöveggel. Kétszólamú karének. Előadják a tanítónéköpző-intézet növendékei. A géniuszok dala. 1. Tépett ruhában sir a csalt remény, Tündér regéből számküizve él, Nincs éltetője, nincs sehol hona: Egy sirtődör kényen meghódola. 2. A szebb jövő után reménytelen Sóbajtai kinos, gyöttrő érzelem, A mult időknem legdicsebb műven Felejtés lesz a gyászos szemfödél. 3. Ah, szállj le égi tündér, szállj hamar! Hozd vissza, mit irigység elragadt. Vedd szárnyaidra tel a csüggedőt, Lehelj, lehelj szívébe újra hős erőt! M. I. n. d. és a b. Sz. M. t. Ezen ünnepi előadásról a „Kalocsai

Néplap“ f. é. 10-számában a következőket írja: A program elejétől végig a legszebben volt eljátsza. Minden egyes szereplő meglátszott, hogy szerepét kelőleg tanulmányozta, átértette és átérte. O Exzellenziája megdicsérvén a szép előadást, a szereplőknek lelkőre kötő, hogy nagynevű elődje lelki üdvéért és ő érette is imádkozzanak, hogy a zárda intézeteinek fejlesztése iránti reményeik teljesebbé menhessenek. Azután főpásztori áldását adta a növendékekre. Meg kell említenünk, hogy a terem s az elhez vezető s mintegy 200 méternyi hosszú folyosók gyönyörűen voltak díszítve. A falakon nemzeti színű lánczoscák, zászlócskák és alkalmas helyeken élő virágok, szép lampionok s a szölegteknél szebbnél szebb, az intézet zárda-tagjai által festett transparentek voltak, melyek mind együttvéve tündér látványt nyújtottak. Az egészen meglátszott, hogy a zárda lakói, kiesnyek és nagyok örömmel és lelkesedéssel doigoztak azon, hogy a szeretve tisztelt új Főpásztort minél díszesebben fogadják.

— **Márzius tizenötödike** a béke, szabadság és egyetértés nemzeti ünnepe, melyet főképen az ifjuság, a haza reménye szokott a nagy naphoz méltó lelkesedéssel és külfénnyel megünnepelni. Most is két ily ünnepélyről értesítjük t. olvasóinkat. Ime: „A gyulafehérvári róm. kath. főgymn. ifjuság márczius tizenötödiki ünnepélyének műsora: 1. „Talpra magyar! . . .“ Irta Petőfi Sándor, zenésítette Szotyori Nagy Károly. Előadja a főgymn. férfi-énekkar. 2. Alkalmi felolvasás. Tartja Szenkovits Kálmán főgymn. VIII. oszt. tan. 3. Nyitány Boildeu „Jean de Paris“ cz. dalművéből. Előadja a főgymn. zenekar. 4. Népdal egyveleg, Abrányi Kornéltól. Előadja a főgymn. vegyes énekkar. 5. „Márzius tizenötödike.“ Irta Márton Dávid, szavalja Gidófalvy Udón főgymn. VIII. oszt. tanuló. 6. Népdal-egyveleg. Előadja a főgymn. zenekar. 7. „Fel, fel vitézek! . . .“ Zsasskovszki Endrétől. Előadja a főgymn. vegyes énekkar. 8. „Van e egy marok föld? . . .“ Irta Petőfi Sándor, szavalja Szontagh Tibor főgymn. VII. o. tanuló. 9. Magyar induló Knauer Bélától. Előadja a főgymn. zenekar. — „Meghívó.“ A esik-solyói róm. kath. tanító-képezde ifjusága az 1848 évi márczius 15 iki történeti események emlékére folyó 1892. évi márczius 15 én d. u. fél három óraker az intézet zenetermében ünnepélyt rendez, melyre a kívül czimzettet és családját tisztelettel meghívja az ifjuság. Műsor: 1) „Előre!“ (Induló.) Wégler Gyulától. Éneklí az ifjuság. 2) Megnyitó. Tartja Huszár Zoltán, III. éves képezdei növendék. 3) „Kosuth nótája.“ Lányi Ernőtől. Éneklí az ifjuság. 4) Nemzeti dal. („Talpra Magyar!“) Petőfi Sándortól. Szavalja: Ferenczy Alajos. III. éves kép. növ. 5) „Praeludium.“ Játsza Gábor Antal. II. é. kép. növ. 6) Széchenyi föltámasztása Jókai Mortól. Szavalja Bálint József, III. é. kép. növ. 7) „Szólo.“ Éneklí Kirják József, III. é. kép. növ., harmoniumon kíséri Péter Sándor III. é. kép. növ. 8) Alkalmi szavalat. Irta Huszár Zoltán III. é. kép. növ. Szavalja Szabó István I. é. kép. növ. 9) Népdal-egyveleg. Éneklí az ifjuság. 10) „Az orr.“ (Monolog.) Irta Peterdi Sándor. Előadja Magyar Ferencz III. é. kép. növ. 11) „Ketős.“ Éneklí: Adam József és Klencsár Béla II. é. kép. növendékek, harmoniumon kíséri Péter Sándor, III. é. kép. növ. 12) „Petőfi halála.“ Irta Apostol Alajos. Szavalja Kajcsa József III. é. kép. növ. 13) „Föl a szent háborura!“ (Induló.) Wégler Gyulától Éneklí az ifjuság.“

— **Megtérések.** Fogarásról írják lapunknak: Az isteni kegyelem működése és a benső meggyőződés fenséges hatása alatt, ifju éveik legszebb, legvirágzóbb korában térdeltek a sz. Ferencz rendiek fogarasi templomának oltár szalmolyánál P. G. és P. H. testvér kasszonyok, kik az ágostai felekezettől visszatértek a róm. kath. Egyház kebelébe. A kellő oktatás után hitvallásukat böjt első vasárnapján ft. Simon Jenő tartományfőnök fogadta.

— **Gáspár János** kir. tanácsos és megyénknek évek hosszu során át volt buzgó tanfelügyelője, f. hó 6-án életének 76 ik évében Nagy-Enyeden elhunyt. A magyar nemzeti népnevelés történelmének lapjain neve kiváló helyt foglal el.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BELA, KÓRÓDY PÉTER, VARGA SANDOR, VASS ALBERT.